

Как се пише отговор на литературен въпрос

05.10.2022, 18:53 ч.

КАК СЕ ПИШЕ ОТГОВОР НА ЛИТЕРАТУРЕН ВЪПРОС

Какво е отговор на литературен въпрос

- Писмен текст разсъждение, чиято тема е зададена като въпрос върху литературно произведение.
- Коментарен текст, в който пишещият заявява и аргументира своя теза по поставения въпрос.
- Текст с фиксирани композиционни части - увод, теза, изложение, заключение. Уводът е кратка въвеждаща част, която съдържа информация за епохата, за автора, за творбата, подготвяща за основното твърдение - прекия отговор на зададения въпрос. Тезата е синтезиран отговор на въпроса (3-4 изречения). Изложението представлява разгръщане на тезата чрез подтези и подкрепянето ѝ с примери от художествената творба и разсъждения, свързани с тях. Заключение е финално обобщение.
- Текст, притежаващ особености предимно на научния стил, които могат да се съчетават с есеистични и публицистични елементи в зависимост от темата и от произведението, върху което се разсъждава.
- Текст, който се създава в определен обем, позволяващ на пишещия да заяви и обоснове разбирането си по поставения въпрос.
- Текст, в който пишещият задължително спазва книжовните норми.

Как да напишете отговор на литературен въпрос

- Преди всичко е необходимо добре да познавате литературното произведение, върху което ще работите. Да сте наясно със смислово-съдържателните, жанровите, композиционните, езиковите му особености; с основните теми, с централните образи, с водещите послания.
- Въпросът, на който ще отговаряте, е определящ за изграждането на вашия текст. Помислете кои са ключовите думи в него, изяснете си какво точно ви пита. Ако във въпроса има метафорични изрази, преценете добре значението им. Обърнете внимание на въпросителната дума - тя ще ви ориентира дали ще разсъждавате за причини (Защо?), за явления (Кои?), за особености (Какви?), за начини (Как?). Много е важно и към кой текстов елемент се отнася въпросът - сюжет, герой, композиция, похват и т.н.
- След като сте осмислили формулировката на въпроса, прочетете текста, мислейки по нея. Ако художествената творба е кратка и в момента е пред вас, можете да я прочетете цялата. Ако произведението не е пред вас или пък текстът е по-обемен, преценете как основните му моменти се свързват със зададения въпрос.
- Формулирайте на чернова тезата си - пряк, синтезиран и максимално изчерпателен отговор на зададения въпрос. Стремете се да се изразявате точно, ясно и логично. Колкото по-добре свършите тази работа, толкова по-лесно ще ви е след това, когато изградите изложението.
- След като сте формулирали тезата, можете да помислите за кратко въведение. То трябва да е

съобразено и с въпроса, и с тезата; да тръгва от по-широк контекст и да насочва към основното ви твърдение. Не е възможно да си намислите един-единствен увод за съответната творба и да го поставяте в началото на всеки отговор на литературен въпрос, свързан с нея.

■ Планирайте изложението, като набележите подтезите и примерите от текста, с които ще ги подкрепите. За да формулирате подтези, е необходимо да следвате логиката на тезата и да разгърнете заявеното в нея. След това потърсете аргументи за всяка от подтезите и ги илюстрирайте с цитати от текста. Имайте предвид, че цитатът сам по себе си не е аргумент, а само илюстрация.

■ Помислете как ще разположите в изложението разсъжденията си. Не е задължително да следвате хронологията на текста - нужно е да се ръководите от тезата, която защитавате. Можете да разместите подтезите, да ги степенувате или да ги противопоставяте. За да организирате добре изложението си, помислете още на този етап и за логическите връзки, с които ще свържете отделните му части.

■ Преди да започнете да пишете, помислете и как ще завършите съчинението си. Разбира се, в процеса на работата можете да промените решението си, но е добре да имате някаква идея за финално обобщение.

■ След като приключите с планирането, можете да пристъпите към писане. Нормално е в хода му да се отклоните от първоначалния план - може да прецените, че нещо е излишно, да добавите друго, да промените реда на аргументите, да съкратите или да увеличите цитатите. Но каквото и да се случи, първоначалното планиране е необходимо, за да изградите изчерпателно, задълбочено и подредено изложение.

■ Стремете се да пишете ясно, да използвате разнообразни синтактични конструкции, да си служите с лексикалното богатство на езика и с неговите възможности за въздействие, да спазвате книжовните норми. Обособявайте графично в отделен абзац увода, тезата и заключението, както и подтезите в изложението.

Примерен план за отговор на литературния въпрос: „Какви чувства изпитва бунтовникът от „На прощаване“ в навечерието на преминаването на Дунава?“

УВОД: Стихотворението „На прощаване“ е лирическа изповед на бореца за национално освобождение от епохата на Късното възрождане. Написана по конкретен повод, Ботевата творба съдържа автобиографични мотиви и разкрива преживяванията на бунтовника в един от най-съдбовните моменти от неговия живот - когато тръгва да се бори за идеалите си.

ТЕЗА: В навечерието на преминаването на Дунава бунтовникът изпитва силни, драматични чувства, показателни не само за изключителното му емоционално състояние, но и за неговата същност - любов и дълг към отечеството и близките, нетърпимост към робството и омраза към поробителя, категорична решителност за борба, тревога от неизвестността, жал, че може да загине млад, въодушевление от възможната победа, вяра в бъдещата свобода и в народната признателност.

ИЗЛОЖЕНИЕ:

ПОДТЕЗА 1: Типичен възрожденски човек, Ботевият герой е дълбоко привързан към всичко родно.

Родината, домът, близките са му свидни. Изборът му да поеме по пътя на борбата е мотивиран от тази любов.

- представата за родното пространство в лирическия увод
- адресирането на изповедта към майката
- въвеждането на образите на майката, бащата, братята и либето именно като населяващи родния свят

ПОДТЕЗА 2: Нетърпимостта към робството и омразата към поробителя са чувства, определящи поведението на лирическия герой. Именно те са причина той да напусне родното пространство и да понася негодите на емигрантския живот.

- декларирането на нетърпимостта към робството - **„та сърце, майко, не трае да гледа турчин, че бесней над бащино ми огнище“**
- лаконичното, но категорично и еднозначно характеризиране на поробителя
- призивът **„но кълни, майко, проклинай таз турска черна прокуда“**
- заветът към братята **„дето срещнат душманин с куршум да го поздравят, а пък със сабя помилват“**

ПОДТЕЗА 3: В момента на вълнуващото очакване да прекрачи границата между чуждото и своето пространство и да се хвърли в кървавата битка за идеалите си героят категорично заявява своята решителност и готовност за саможертва.

- декларацията **„Аз вече пушка нарах и на глас тичам народен“**
- свидетелствата за осъзнат избор и убеденост в правотата му независимо от последствията - **„пък... каквото сабя покаже и честта, майко, юнашка“**
- възклицанието **„Ах, утре като премина през тиха бяла Дунава!“**

ПОДТЕЗА 4: Волята за борба се проявява редом с естествения страх от смъртта. Бунтовникът съзнава, че гибелта му е по-вероятният изход от борбата, и изстрада скръбта на майката и на либето, жали за младия си живот и за неизживяното лично човешко щастие.

- двукратно повтореното **„може млад да загина“**
- въображаемата картина на смъртта
- представата за възмълвно скърбящите майка и любима

ПОДТЕЗА 5: Тревогата от дебнещата гибел съжителства с въодушевлението от евентуалната победа, с вярата, че и да загине, делото му ще получи народната признателност.

- празничната картина на победното завръщане
- вярата, че невръстните братя ще продължат делото
- убедеността, че след време народът ще бъде признателен за саможертвата на героите

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Мощни, разтърсващи и проти-воречиви са чувствата, които изпитва Ботевият лирически герой от **„На прощаване“** в не вечернето на преминаването на Дунава. Те са показателни за богатия, сложен и бурен душевен свят на героя, посветил младост, сили и живот на борбата за освобождение на отечеството.